

కాళీపట్నం కట్టిన కథల గుడి

అదన గాంధీర్షం వెనుక సముద్రమంత కట్టలం దాగి ఉన్నదని చాలా కొద్దిమందికి మాత్రమే తెలుసు. ఓ మామూలు గ్రామ కరణం ఇంట్లో ఇరుగురు సంతానంలో పెద్ద వాడిగా జన్మించిన మాస్టారిది స్థితిమంతుల కుటుంబం కాకపోయినా, చిన్నతనంలో బాధ్యతలే పెద్దగా భుజాలెక్కలేదు. అందరి పిల్లలూ అల్లరి అలవాటు కావడంతో తండ్రి ఆయనను ఆట కట్టించే ప్రయత్నం చేశారు. మాస్టారి చదువు బాధ్యతను ఆయన మాస్టారికి అప్పగించారు తండ్రి. దాంతో శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్నంలలో పలువురి సహాయ సహకారాలతో చదువు కొనసాగించారు. పదో తరగతి పూర్తయిన తర్వాత ఇబ్బు చేయడంతో స్వగ్రామం మురపాక చేరుకున్నారు. అప్పట్లో అక్కడి రామకృష్ణ గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాంతో సావాసం ఏర్పడింది. ఆంధ్ర పత్రికలు, భారతీలు, డిజిటీజీ నవలలు, మన చరిత్ర, వన చరిత్ర, తిరుపతి వేంకటకవుల గ్రంథాలు, వేయి పదగలు ఒక్కటిమిటి అన్నంటిని సమీచిపారేచారు. అక్కడి నుంచి ఆసక్తిపూరిత ప్రారంభమైంది. జీవిత పర్యటన ఏమిటి? అని చింతన మొదలై ఇల్లెదిలి పారిపోయారు. కానీ, రెండోజుల్లో తిరిగి వచ్చారు. తర్వాత చిత్రలేఖనంపై ఆసక్తి పెరిగి కొన్నేండ్ల పాటు విస్తృతంగా బొమ్మలు వేశారు. చదువు నిమిత్తం వివిధ ప్రాంతాల్లో తిరిగి మాస్టారు చివరికి విశాఖపట్నం చేరుకున్నారు. అక్కడి హిందూ రీడింగ్ రూంలోని పుస్తకాల ద్వారా చలం, విశ్వనాథ, శ్రీపాద తదితరులు పరిచయమయ్యారు. దాంతో ఆయనలో మళ్ళీ కల్లోలం మొదలైంది. ప్రపంచం గురించి, జీవిత లక్ష్యం గురించి ఆలోచిస్తూ వేదాలు చదువాలని మరోసారి ఇల్లు వదిలివెళ్ళి వెళ్ళిపోయారు. రాజమండ్రి వేద పాఠశాలలో చేరాల్సివచ్చింది. కానీ, ఎందుకనో ఆ ప్రయత్నాలు విరమించుకోవడం మళ్ళీ ఇబ్బు చేరుకున్నారు. అప్పటి నుంచి రచనా వ్యాసాంగం ప్రారంభించారు. ఆయనలోని ఆలోచనాధారణను మరచిపోకుండా నీటి కడ వాటిక అయింది. అయినా, ఆయన కరుణగా ఉండలేకపోయారు. వచ్చిన ఉద్యోగాలు వదిలేశారు. రాసి ఉద్యోగాల కోసం ప్రయత్నాలు చేశారు. పెళ్ళయినా ఉన్నట్టు కురిపారు. చివరికి నెయిట్ అంటోనీ స్కూలులో ఉపాధ్యాయుడిగా చేరి, అక్కడే చదవీ ముగించారు.

కాళీపట్నం రామారావు మాస్టారు తన తరంలో అందరికంటే పెద్దవారే కాదు. కానీ, వయసుకు మించిన పెద్దలకంటే మెలిగే వారాయన. తెల్లని దుస్తుల్లో ఎప్పుడూ నింపాదిగా స్పందించే మాస్టారును, ఆయన కంటే చిన్నవారే కాదు, పెద్దవారు సైతం గౌరవించారు. అందుకే ఆ దేవుడికి గానీ మాస్టారు ఎదురుపడితే, ఆయన కూడా మాస్టారుకు నమస్కరిస్తాడని ప్రముఖ కథా రచయిత రావిశాస్త్రి వ్యాఖ్యానించారు.

కథా నిలయం అనేది తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక మహా నిర్మాణం. ఏ భారతీయ భాషల్లో ఏ ప్రక్రియకూ ఇటువంటి ఏర్పాటు లేకపోవడం తెలుగువారు గర్వపడతాల్సిన విషయం. తొందరై శాతం మంది తెలుగువారికి ఈ విషయం తెలియకపోవడం నిగ్గుపడతాయి విషయం.

శ్రీ ప్రతిభ ఇబ్బందుల్లో ఉన్నప్పటికీ ఆ మొత్తాలను తన వ్యక్తిగత ఆవసరాలకు ఆయన వాడుకోలేదు.

రావిశాస్త్రి మీద అభిమానంతో ఆయన పేటల గ్రంథాలయం నెలకొల్పాలని, ఒక బస్ ఇబ్బంది ఏర్పాటుచేయాలని తొలుత ఆనుకున్నప్పటికీ తనను ఇంకవారిని వేసిన కథకే ఒక అలయం నిర్మించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. అలా 22 ఫిబ్రవరి 1997న కథా నిలయం భవనానికి ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. ఎలాంటి నిబంధనలూ విధించుకోకుండా మొత్తం కథలను ఒకచోట చేర్చాలని కాళీపట్నం రామారావు మాస్టారు ప్రతినబునారు. అవసరం క్రమించి చాలావరకు సాధించారు. ఆయన హయాంలోనే ఏర్పాటైన ప్రస్తుత ఇబ్బందు అనే వాద్యకలతో తలమనకలుగా ఉంది.

కథా నిలయం అనేది తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక మహా నిర్మాణం. ఏ భారతీయ భాషల్లో ఏ ప్రక్రియకూ ఇటువంటి ఏర్పాటు లేకపోవడం తెలుగువారు గర్వపడతాల్సిన విషయం. తొందరై శాతం మంది తెలుగువారికి ఈ విషయం తెలియకపోవడం నిగ్గుపడతాల్సిన విషయం. తెలుగు కథను ఒకచోట చేర్చి, ఒక ప్రక్రియ కల్పిస్తున్న వారితో భుజం కలపటం ఉంది తెలుగువాడి గురుతర బాధ్యతను అందరూ గుర్తించాలని ఆజ్ఞాం. (కాళీపట్నం రామారావు శత జయంతి సంవత్సరం సంపాదకం..)

దేశరాజు
99486 80009

మిల్లి పిల్ల!
మిల్లి కట్టతో మళ్ళీ మోస్తూ అంతస్తులు అంతస్తులు అలసట లేకుండా అధిరోసాగింది రెక్కలున్నట్లే! గండర్లు కన్నులా కైవడికి తున్నట్టుంది యానిమేషన్ ఫాన్ సజాగానే!
ముసలోల్లు, వయసాళ్ళు, ఉన్నోల్లు, లేనోల్లు మిల్లి పిల్లను ఆత్మకర్తగా చూస్తున్నారు! పనిమంతులూ మరి!
ఒంటి నిండా ఎర్రమట్టి రాలి రంగోలి!

పిల్లని చిరుగల బల్బులైనా నూని లేని వెంట్రుకలైనా మట్టి పిల్ల శ్రమ సాంద్ర్యంతో దేవకాంత లాగే ప్రత్యక్ష ప్రమాణం!
శ్రమ అందాన్ని గుర్తించిన వాడెవడైనా ఈ ప్రపంచంలో గనక ఉంటే స్వయంచరంగా మట్టి పిల్లను తప్పక లగ్నం చేసుకుని మట్టి పిల్లను మణిగా లోకోత్తరం చేస్తాడు!

ఆకాశం మట్టి పిల్లను తాకి ఇంద్రధనువు! గాలి మట్టి పిల్లను తాకి సాగంధికం! అగ్ని నిలువెత్తు ఆమె తేజస్వీ! నీరు నీరంతా ఆమె స్వేద జలపాతం! ఇక మట్టితో ఆమె పుట్టి పెట్టినట్టు భూదేవే! మట్టి పిల్ల పేద కాదు శ్రమ సాంద్ర్యంతో మూర్తీభవించిన విశ్వసుందరి

కందాల్ రాఘవచార్య
87905 93638

వానజిల్లుల్లో నడుద్దాం లంకమల దారుల్లో..

లమ్మ యెక్కడికి వెళ్ళింది? యెప్పుడు వస్తుంది? అన్న ఆదుర్దా పిల్లలకు పుండటం సహజం.

పిల్లని చిరుగల బల్బులైనా నూని లేని వెంట్రుకలైనా మట్టి పిల్ల శ్రమ సాంద్ర్యంతో దేవకాంత లాగే ప్రత్యక్ష ప్రమాణం!
శ్రమ అందాన్ని గుర్తించిన వాడెవడైనా ఈ ప్రపంచంలో గనక ఉంటే స్వయంచరంగా మట్టి పిల్లను తప్పక లగ్నం చేసుకుని మట్టి పిల్లను మణిగా లోకోత్తరం చేస్తాడు!

వైవిధ్యభరితమైన సంప్రదాయాన్ని కలిగిన పంజాబీ సూఫీ కవితా రంగంలో, మూల్యక కవి అయిన హజీత్ సుల్తాన్ బహా (1831-1891) పేరు కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తుంది. మొదట ఆయన అబ్దుల్ ఖాదర్ జిలాని స్థాపించిన ఖుద్దయా సంప్రదాయాన్ని అనుసరించారు. తర్వాత పర్షియన్ భాషలో అనే కొత్త సంప్రదాయాన్ని నెలకొల్పారు. పార్సీలో 140కి పైగా గ్రంథాలను బహు రచించారు. ప్రయాణతో, శాస్త్రబద్ధతతో అలంకారకతతో కూడుకున్న పార్సీ సూఫీ కవిత్యానికి, విహితక నిండిన అణకవ గల ముతకకనమున్న పంజాబీ సూఫీ కవిత్యానికి మధ్య వారధిలాంటి వాడు బహు.

క్రావిడ్ లాకడౌన్ రోజులు వోక అవకాశం మాత్రమే. స్నేహితులు కూడిరావటం వోక సందర్భం మాత్రమే. యేమింది అడివిలో? యెప్పుడో యెవరో మనస్సులు నడిచిన దారుల ఆన వాళ్ళ పుస్తాయి. మూసుకుపోతూన్న డొంకలు న్నాయి. వీలిపోతూన్న బాటలున్నాయి. వంటింక నాన్ని కావాలింకనున్న మనస్సులున్నాయి. మడుగులు న్నాయి. యెండిపోతున్న వాగులున్నాయి. గుహలున్నాయి. గడ్డలు వాల్లే బండ రాళ్ళున్నాయి. యెప్పుడో, యెవరో వివరించి రాయగా మనసుకు హత్తుకున్న పద చిత్రాలు, విశ్లేషణలు గుర్తుతప్పే చోట్లున్నాయి.

పంజాబీ సూఫీ కవిత్యం సామాన్య పంజాబీ భాషలో సుల్తాన్ బహా ఎన్నో గ్రంథాలను రచించినా, ప్రజలు అతని పంజాబీ కవితా రూపమైన 'అబ్బాత్'నే ఎక్కువగా ఇష్టపడతారు. తమ స్వప్రతిభా భద్రమరచు కున్నారు. అతని కవిత్య భాష సామాన్య భాషకు చాలా దగ్గరగా ఉంటుంది. అందుకే ఆయన వివిధ ప్రాంతాల, మతాల ప్రజలకు ప్రీతిపాత్రుడయ్యారు. సిరైకి అనే భాషలోనూ ఆయన రాసిన కవిత్యం, వచనం, పాటలు మొదలైనవి వెలువడ్డాయి. బహు కవిత్వంలోని సంగీతం, ఉపమాన రూపక అలంకారాలు సాహిత్యాభిమానులను ఆలరిస్తాయి. ఇప్పటి సామాన్య పంజాబీ ప్రజల మౌఖిక సంప్రదాయానికి, సాహిత్యానికి దగ్గరగా ఉంటాయి. సులభంగా అర్థమయ్యే విధంగా కూడా ఉంటాయి. అంతేకాకుండా ప్రాచీనకవన నిపుణులంతో ఆయన ప్రజలతో మేమేమయ్యారు. అంటే ఒకవిధంగా ఆట వెయిలు, తేలికతలలో రాసిన మన వేమనలాగా అన్న మాట. బహు రాసిన అభ్యుత్థిలు స్వచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మిక బోధనలను, సూఫీజాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. అతని కవితలను కాఫీ, కలాం, ఖవాల్ మొదలైన ఎన్నో ప్రక్రియలలో, పద్ధతులలో, శైలిలలో పాఠకులందరూ ప్రజలు పాండిత్యం కన్నా సూఫీ తత్వాన్ని తనలో ఎక్కువగా రంగొందుతున్న బహు హృదయ స్పృహక, ఆత్మజ్ఞానం, ఋణపద్ధతం, విశ్వవేమనల కవితా ముప్పులూగా ఎంచుకున్నారు. వాటిలోని సౌందర్యం, మూర్తికత పాఠకులను తమ ఆధీనంలోకి తెచ్చుకున్నాయి.

అబ్బాత్ కవి ఆద్యుడు.. సూఫీ కవి బహు

నడక వోక ప్రతీక. అమ్మను వెతుక్కుంటూ పిల్లవాడి నడక, మమకారాలను పడులు కుని బుద్ధుడు నడిచిన నడక, తండ్రి మాట కోసం అడివికి వెళ్ళిన రామడి నడక, మక్కా నుంచి మచీనాకు పైగంబర నడక, సబర్తి ఆశ్రమం నుంచి దండి వరకు మహాత్మాగాంధీ నడక! నడిచే మనుషులు తమ కన్నా ముందు నడిచిన మనుషుల ఆనవాళ్ళ వెలికి పట్టుకుంటారు. కొత్త ఆనవాళ్ళ పడులుతారు. అలా యిప్పుడీ వివేక లంకమల దారుల్లో అందించిన ఆనవాళ్ళ అభిరుచులైనవి.

మనసులో యేర్పడుతుంటాయి, ఆయా ప్రాంతాలకు సంబంధించిన రూపాన్ని ఫీచర్స్ ని చాలా వివరంగా చెప్పారు వివేక. అక్షరమున్న నడక. విభూతి బాబు యుగళ ప్రసాద్ లా వనదారుల భాష తెలిసిన వివేక తను దర్శించిందా ఆక్షరాలూగా విరబూయించారు.

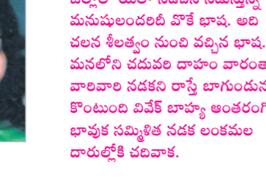
నడకంటే వేసే ప్రతీ అడుగు మన లోపలికి మనం అడుగుతున్న... దారంతా వంచేంద్రి యాలని విపార్శ్యకోపటమని, దారుల్లోని మనుషులకు వలదితంగా అవ్యాసని మనకు ప్రేమగా అవగతం చేస్తుంది లంకమల దారుల్లో. తెలుగు మాట్లాడే ప్రతి జిల్లాలో యిలా నడిచిన నడుస్తున్న మనుషులందరిది వోకే భాష. అది చలన శీలత్వం నుంచి వచ్చిన భాష. మనలోని వదులు దాహం వారంతా వారవారి నడకని రాస్తే భాగుండును కొంటుంది వివేక భాష్య ఆంకరంగిక భాషక సమీకృత నడక లంకమల దారుల్లోకి వదివాక.

పంజాబీ సూఫీ కవిత్యం సామాన్య పంజాబీ భాషలో సుల్తాన్ బహా ఎన్నో గ్రంథాలను రచించినా, ప్రజలు అతని పంజాబీ కవితా రూపమైన 'అబ్బాత్'నే ఎక్కువగా ఇష్టపడతారు. తమ స్వప్రతిభా భద్రమరచు కున్నారు. అతని కవిత్య భాష సామాన్య భాషకు చాలా దగ్గరగా ఉంటుంది. అందుకే ఆయన వివిధ ప్రాంతాల, మతాల ప్రజలకు ప్రీతిపాత్రుడయ్యారు. సిరైకి అనే భాషలోనూ ఆయన రాసిన కవిత్యం, వచనం, పాటలు మొదలైనవి వెలువడ్డాయి. బహు కవిత్వంలోని సంగీతం, ఉపమాన రూపక అలంకారాలు సాహిత్యాభిమానులను ఆలరిస్తాయి. ఇప్పటి సామాన్య పంజాబీ ప్రజల మౌఖిక సంప్రదాయానికి, సాహిత్యానికి దగ్గరగా ఉంటాయి. సులభంగా అర్థమయ్యే విధంగా కూడా ఉంటాయి. అంతేకాకుండా ప్రాచీనకవన నిపుణులంతో ఆయన ప్రజలతో మేమేమయ్యారు. అంటే ఒకవిధంగా ఆట వెయిలు, తేలికతలలో రాసిన మన వేమనలాగా అన్న మాట. బహు రాసిన అభ్యుత్థిలు స్వచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మిక బోధనలను, సూఫీజాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. అతని కవితలను కాఫీ, కలాం, ఖవాల్ మొదలైన ఎన్నో ప్రక్రియలలో, పద్ధతులలో, శైలిలలో పాఠకులందరూ ప్రజలు పాండిత్యం కన్నా సూఫీ తత్వాన్ని తనలో ఎక్కువగా రంగొందుతున్న బహు హృదయ స్పృహక, ఆత్మజ్ఞానం, ఋణపద్ధతం, విశ్వవేమనల కవితా ముప్పులూగా ఎంచుకున్నారు. వాటిలోని సౌందర్యం, మూర్తికత పాఠకులను తమ ఆధీనంలోకి తెచ్చుకున్నాయి.

ఎలనాగ

లంకమల దారుల్లో వివేక నడవటం, ఆ దారులను ప్రేమగా హత్తుకుని మననం చేసుకోవటం, అలా మననం చేసుకున్నది మనలో పంచుకోవటం వీటికి వోక చారిత్రక ఖాగోళిక సందర్భం వుంది. మనకు సమకాలీనమైన మనుషులు మన సామాజిక చరిత్రను తరచి తరచి మన మనస్సును కొత్త కథలు. యివి ముందుకాల వాళ్ళకు పూతనిస్తాయి. వాళ్ళు చెప్పుకోవాలనిన కథలకు ఆదారాలు అందిస్తాయి. లంకమల దారుల్లో వోక్కో డాక్టర్ నీలిప్రమాహాలు, పిట్టల మకరంద సమృద్ధులు, అడవిపువ్వుల సారభాస్వి పెన వేసుకున్న వచన శీలలు, మూర్తిక శాస్త్రం లిపి గుహలు, ఆకలిని తీర్చే ఆత్మీయ చేతులు యిలా ఆరు రుతువుల ఆడవి లయ కాంతిమయ సౌందర్యం మన చూపులను ముగ్గులను చేస్తుంది. దారుల్లో పోగుచుడిన ప్లాస్టిక్ మన వివేక నో ప్లాస్టిక్ లంకమల అని గొంతెత్తటం.. ఆచరణలోకి తీసుకురావటం చాస్తే ప్లాస్టిక్ లేని పరిసరాల్లో నడవాలనే స్ఫూర్తినిస్తుంది.

కుప్పిలి వద్ద

లంకమల దారుల్లో చదువుకు న్నంత సేపు యేవో కొత్త మాటలు

తల్లీ! నిన్ను దలంచి...

ప్రవాహంలో మట్టిగడ్డలా కొట్టుకుపోకుండా జ్ఞాన శిఖరమై ప్రవాహం గతినీ మార్చావు పాదాలు నెత్తికోరుతున్నా ముళ్ళ కంచెల మీదే ముందుకు నడిచావు రాళ్ళ తుపాను ముట్టుకుట్టినా పేద ముద్దులు వెక్కిరించినా అక్షరం బిగ్గానే చూపు సారించావు... 'అకాశంలో సగం' నిండా ఆవరించిన అమావాస్యలను చెరిపివేసి శుభ్రావస్థలో సూర్యోదయమయ్యాయి బడికి 'మడిగట్టిన ఛాందసవాదాన్ని చిక్కరించి ఒడినే ఒడిగా మలచి బతుకు విలువను బోధించావు... పురాతన శృంగారాలను చేదించి అణగారిన జాతి గొంతులో విముక్తి గీతమై ప్రతిధ్వనించావు... మొగ్గకూ మోడుకూ మధ్య అల్లిన పెనుబండం పుటుకున్న తెగిపోయినపుడు రగిగిన వేదనాగ్నిలో రహస్యంగా పురుడు పోసుకున్న ప్రాణ దీపాలను గుండెలకు హత్తుకున్నావు... సత్వోధనా పథంలో సాంస్కృతిక విప్లవ జ్యోతిషై ప్రజ్వలించావు..

కాలం మారింది కానీ కొత్త కొత్త నేరాలు ఘోరాలు ఇంకా బునలు కొడుతునే ఉన్నాయి తల్లీ!
ఇప్పుడు మేము తరగతి గదికి బొట్టుపెట్టి పాఠాలకు పాత రంగులు వేస్తున్నాం చరిత్ర చెప్పల్లో నీసం పోస్తున్నాం సమన్వయం నాలుక మీద కుటిల బీజాలు నాటుతున్నాం తాళం వేసి, గొన్నెం మరచినట్టు సంవిధానాన్ని విస్మరించి ప్రజాస్వామ్యాన్ని తాత్కర్యం వల్లిస్తున్నాం. కేవలం దేవుడి దయవల్ల మనసి అంతరిక్షం మీద అదుగుపెట్టడం ప్రగాఢంగా విశ్వసస్తున్నాం ఈ తిరోగమన డిమిందంలో... కొడిగట్టిపోతున్న మాకు ఇప్పుడు హఠాత్తుగా ఒక తాత్విక చైతన్యం కావాలి! తల్లీ! చదువుల జాబితా! మమ్మల్ని నీ పాఠశాలలో చేర్చుకొని పిడికెడు పుస్తకం బిళ్ల పెడతావా? ప్లీజ్...

కోయి కోటిశ్వరరావు
94404 80274

నిపు భరతమాతకు తిలకం కోట్ల ప్రజలకు ధైర్యం భరతమాతకు ఆత్మజ్ఞానం దేశం, నీ ఆనాసం వదిలి దేశం కోసం ఆయువు ఇవ్వడానికైనా సిద్ధం దేశం కోసం యుద్ధం చేస్తావు! ఎప్పుడు కూడా కల్ల చేస్తావు! నీ దేశం కోసం సరిహద్దు దగ్గర కుసుకు తీయకుండా కాపలా కాస్తుంటావీ నిపు కలిరచనం లాంటివాడివి ఓ భారత సైనికుడా!

- గోమహి సన్నీ
7వ తరగతి, తెలంగాణ సాంఘిక సంకేతము గురుకుల పాఠశాల, కొత్తపల్లి, మంచిర్యాల జిల్లా

నేను సాంఘిక బాల్యం పూర్తే వర్షం సందర్భంగా..

ఓ భారత సైనికుడా!